

2026-07-23
KN2026/01159 (delvis)
KN2026/01593

Klimat- och näringslivsdepartementet

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Uppdrag till Naturvårdsverket om åtgärder för att minska spridningen av och exponeringen för PFAS

Regeringens beslut

Uppdrag att utveckla myndighetssamverkan och nätverkande mot spridning av och exponering för PFAS

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att utveckla myndighetssamverkan och nätverkande med andra aktörer för att minska spridning av och exponering för PFAS.

Uppdraget ska delredovisas senast den 16 februari 2027 och 16 februari 2028 till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Naturvårdsverket ska senast den 16 februari 2029 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Uppdrag om stärkt hantering av förorenade områden

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att fortsatt arbeta med att utveckla och stärka den nationella samordningen av och tillsynsvägledningen om hantering av PFAS-förorenade områden i syfte att höja ambitionsnivån.

Uppdraget ska delredovisas senast 16 februari 2027 och 16 februari 2028 till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). Naturvårdsverket ska senast den 16 februari 2029 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Uppdrag att utreda beställarnätverk

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att tillsammans med Statens geotekniska institut, Statens geotekniska undersökning och länsstyrelserna utreda förutsättningarna för att samverka i ett beställarnätverk för att upphandla och testa ny teknik inom sanering av PFAS-förorenade områden samt eventuella behov av finansiering. Naturvårdsverket ska senast den 16 februari 2027 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Uppdrag om kartläggning av avloppssystem

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att sammanställa och uppdatera kunskap om förekomst och flöden som leder till att PFAS kommer in i respektive sprids från avloppssystemen.

Naturvårdsverket ska delredovisa uppdraget senast den 1 juni 2027 och 1 juni 2028 till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet). Naturvårdsverket ska senast den 1 juni 2029 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Uppdrag om kartläggning av avfallssystem

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att sammanställa och uppdatera kunskap om förekomst av PFAS i avfall, identifiera utmaningar med hantering av schaktmassor med PFAS-föroreningar samt sammanställa och uppdatera kunskap om hur PFAS sprids genom olika avfallsbehandlingsmetoder.

Naturvårdsverket ska senast den 16 oktober 2028 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Uppdrag om stärkt miljöövervakning

Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att, tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och Livsmedelsverket, utreda och lämna förslag om hur miljöövervakningen för PFAS bör stärkas. Myndigheterna ska inhämta synpunkter från länsstyrelserna.

Naturvårdsverket ska senast den 16 februari 2027 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet).

Närmare om uppdragen

Historisk och nuvarande användning av per- och polyfluorerade alkylsubstanser, PFAS, utgör det i dag kanske enskilt största hotet inom kemikaliekontrollens område, i Sverige och många andra länder. Det faktum att PFAS används brett, i princip inte bryts ned och är lätt rörligt i miljön, gör att PFAS-föreningar förekommer i alla miljöer. Därmed är risken hög att dricksvatten och andra livsmedel förorenas.

Föroreningssituationen av PFAS i Sverige förblir allvarlig. Regeringen har antagit en nationell handlingsplan i syfte att ytterligare koordinera och bredda de omfattande satsningar som regeringen och myndigheterna redan gör för att minimera spridning av och exponering för PFAS. Uppdragen innebär dels förstärkning av befintliga uppdrag, dels nya myndighetsuppdrag, och utgör en väsentlig del av handlingsplanen.

För samtliga uppdrag ska relevant EU-lagstiftning beaktas.

Uppdraget att utveckla myndighetssamverkan och nätverkande mot spridning av och exponering för PFAS

Det finns flera pågående forum för samordning och samverkan i frågor om PFAS. I dag sker samverkan bland annat genom myndighetssamverkan och det öppna nätverk som startades av Kemikalieinspektionen och Livsmedelsverket. Både myndigheter och andra samhällsaktörer önskar en utveckling av och fördjupad samverkan mellan myndigheter och nätverk med andra samhällsaktörer som berörs av PFAS-föreningar.

För att säkerställa att nuvarande myndighetssamverkan och nätverket med andra aktörer fördjupas ska Naturvårdsverket utveckla samverkan och nätverket för att komma åt de utmaningar som PFAS orsakar, hitta lösningar och utbyta kunskap.

Med hänsyn till att PFAS påträffas i alla miljöer och därmed finns i bland annat dricksvatten och livsmedel är det av stor vikt att inom myndighetssamverkan och nätverkande identifiera information om PFAS som kan vara värdefull för allmänheten och på lämpligt sätt dela informationen.

Regeringen ser det som särskilt angeläget att ytterligare underlätta för fler myndigheter och aktörer att bidra till arbetet och därmed öka effektiviteten i

den myndighetssamverkan och det nätverkande som redan äger rum. Det är viktigt att alla berörda aktörer involveras och tar ansvar för att finna lösningar på utmaningarna. Formerna för samverkan och nätverkande bör anpassas till aktuella uppdrag eller annat initiativ.

Naturvårdsverket ska därför utveckla och fördjupa samverkan med såväl myndigheter som andra aktörer. Inom ramen för samverkan ska information och kunskap delas med syfte att bidra till arbetet med att hantera utmaningar med PFAS.

Vidare kan Naturvårdsverket tillsammans med myndigheter och andra aktörer identifiera nationella åtgärder för utmaningar med PFAS. Naturvårdsverket ska redovisa sådana förslag i uppdragets delredovisningar.

Naturvårdsverket ansvarar för att det inom nätverket och myndighetssamverkan finns en löpande analys av behovet att uppdatera information som är av vikt för allmänheten. Informationsspridningen ska genomföras av myndigheterna inom deras respektive ansvarsområden.

Uppdraget om stärkt hantering av förorenade områden

I dag sker det samordning inom ramen för regeringsuppdraget om PFAS-förorenade områden (RUPFO) som pågår 2022–2027 (KN2024/02586). Uppdraget fokuserar på och resulterar i arbete med kartläggning, provtagning och inventering. Regeringen vill nu ta vara på den kartläggning som hittills genomförts inom ramen för det uppdraget och stärka hanteringen av förorenade områden genom att inkludera prioritering av PFAS-förorenade områden i syfte att nå åtgärder.

Regeringen anser det angeläget att främja en enhetlig tillsyn av PFAS-förorenade områden. Tillsynsvägledning är ett viktigt verktyg för att uppnå en mer enhetlig tillsyn. Därmed vill regeringen att arbetet inom RUPFO även utvecklas för en mer enhetlig tillsyn och tillsynsvägledning för PFAS-förorenade områden.

Naturvårdsverket ska fortsatt arbeta med att utveckla och stärka den nationella samordningen av hanteringen av PFAS-förorenade områden i syfte att driva arbetet framåt. Myndigheten ska särskilt verka för en enhetlig tillsyn och tillsynsvägledning. I samordningsansvaret ingår att i dialog med länsstyrelserna utveckla kartläggningen av PFAS-förorenade områden samt

att ge förslag på en samhällsekonomiskt och miljömässigt effektiv hantering och prioritering av PFAS-förorenade områden och på eventuella åtgärder. Naturvårdsverket bör i sammanhanget analysera förutsättningarna för en brett tillgänglig nationell databas över särskilt förorenade områden. Naturvårdsverket ska vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter från berörda offentliga aktörer som är betydande innehavare av PFAS-förorenade områden, samt Sveriges geologiska undersökning, Myndigheten för civilt försvar och länsstyrelserna.

Uppdraget ersätter regeringsuppdraget om åtgärder för hantering av PFAS-förorenade områden (KN2024/02586).

Uppdraget att utreda beställarnätverk

Testning av tekniker för hantering av PFAS genomförs för närvarande av ett flertal aktörer. Det finns en risk för att arbetet blir fragmenterat om myndigheter inte samordnar sig, vilket kan leda till parallella tester av likartade metoder samt att värdefull kunskap inte delas mellan aktörer. Ett beställarnätverk skapar förutsättningar för erfarenhetsutbyte och kan underlätta för den enskilda myndigheten samt gynna nya tekniker och innovation.

Naturvårdsverket ska tillsammans med Statens geotekniska institut, Sveriges geologiska undersökning och länsstyrelserna

- utreda förutsättningar för att samverka i ett beställarnätverk för att upphandla och testa ny teknik inom sanering av förorenade områden,
- ta fram förslag på eventuellt behov av finansiering för ett sådant beställarnätverk, och
- involvera berörda myndigheter och aktörer i arbetet.

Uppdraget om kartläggning av avloppssystem

Naturvårdsverket och andra aktörer arbetar med kartläggning och forskning om PFAS i avlopp, dagvatten och slam, bland annat som en del i genomförandet av EU-lagstiftning om vatten och avlopp. Flera av projekten löper över många år. Vissa delar av miljöbelastningen är delvis kartlagda men stora delar återstår gällande vilka PFAS och i vilka koncentrationer som återfinns i avloppsvatten. Det saknas även kartläggning om hur

spridning genom avloppssystemet förhåller sig till belastningen genom andra spridningsvägar. Samtidigt som det är viktigt att fortsätta bygga upp kunskap om hur PFAS-föreningar tillförs avloppssystemen, är det viktigt att identifiera möjliga åtgärder för att minska denna tillförsel.

Eftersom det finns många olika källor, och många berörda aktörer, är det angeläget att Naturvårdsverket bedriver detta arbete i nära samarbete med aktörerna och med stor transparens.

Naturvårdsverket ska

- sammanställa, uppdatera och sprida kunskap om PFAS i avloppssystem,
- ytterligare stärka kunskapen om primära källor till PFAS som kommer till spill- och dagvattenledningsnät och i lämpliga fall föreslå åtgärder på nationell nivå för att hantera dessa,
- specifikt identifiera åtgärder som minskar spridningen av PFAS genom avloppsvatten (spill- och dagvatten) och avloppsslam, och
- involvera berörda myndigheter och aktörer i arbetet.

Uppdraget om kartläggning av avfallssystem

Många avfallsslag innehåller PFAS och det finns därför behov av att sammanställa och uppdatera befintlig information om PFAS-innehåll i avfall. Det finns också behov av mer information om avfallsströmmar där kunskapen om PFAS-innehållet är bristfällig och om hur spridning av PFAS genom avfallshantering ser ut. Hantering av schaktmassor kan innebära särskilda utmaningar. Utvecklad tillsynsvägledning och informationen är avgörande, för att säkerställa att PFAS-föreningar inte sprids för att uppnå giftfria resurseffektiva kretslopp och en cirkulär ekonomi samt för en kostnadseffektiv hantering.

Naturvårdsverket ska

- sammanställa och uppdatera information om PFAS i avfallsströmmar och i lämpliga fall föreslå åtgärder på nationell nivå,

- identifiera och kartlägga avfallsströmmar där kunskapen om PFAS är bristfällig,
- identifiera utmaningar med hantering av schaktmassor med PFAS-föroreningar och vid behov utveckla och förbättra vägledning,
- utreda effektiviteten i att stoppa spridning av PFAS genom olika avfallsbehandlingsmetoder, och
- involvera berörda myndigheter och aktörer i arbetet samt utbyta erfarenheter med andra länder.

Uppdraget om stärkt miljöövervakning

Det pågår i dag miljöövervakning på nationell nivå av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, på regional nivå av länsstyrelser, och på lokal nivå av kommuner och andra organisationer. Miljöövervakningen inkluderar ett urval av PFAS. I syfte att minska exponering av PFAS för människor och i miljön är det centralt att öka kunskapen om förekomst i bland annat livsmedel, dricksvatten samt i yt- och grundvattenförekomster. Det finns behov av att öka kunskapen om förekomst och belastning av PFAS, särskilt ultrakorta PFAS då denna är begränsad.

Naturvårdsverket ska tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning och Livsmedelsverket lämna ett förslag till stärkt miljöövervakning med en kostnadsberäkning. Myndigheterna ska inhämta synpunkter från länsstyrelserna i genomförandet av uppdraget. I förslaget bör myndigheterna bland annat överväga behovet av övervakning av ultrakorta PFAS inklusive TFA samt behoven för följande områden:

- hälsorelaterad miljöövervakning,
- yt- och grundvattenförekomster,
- dricksvattentäkter, och
- föroreningar i livsmedelskedjan.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokhtari

Ellen Hartikainen

Kopia till

Försvarsdepartementet / EM, EMF, ESS

Socialdepartementet / HC, SL

Finansdepartementet / BA, OFA OU, OFA SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet / BK, KL, Me

Arbetsmarknadsdepartementet / ARM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet / DL, US

Arbetsmiljöverket

Folkhälsomyndigheten

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Fortifikationsverket

Försvarets materielverk

Försvarsinspektören för hälsa och miljö

Försvarsmakten

Havs- och vattenmyndigheten

Kemikalieinspektionen

Livsmedelverket

Länsstyrelserna

Läkemedelsverket

Myndigheten för civilt försvar

Statens geotekniska institut

Statens jordbruksverk

Sveriges geologiska undersökning

Trafikverket